

Węgry: azyl dla byłego premiera Macedonii

Marta Szpala

Nikoła Gruewski, premier Macedonii w latach 2006–2016, na początku listopada uciekł z kraju i złożył wniosek o ochronę międzynarodową na Węgrzech, który został pozytywnie rozpatrzony. Były premier, którego paszport został zatrzymany w 2017 roku, przedostał się na Węgry przez Albanię i Czarnogórę, korzystając ze wsparcia węgierskiej ambasady w Tiranie. Według służb granicznych tych państw Gruewski przekroczył granicę na podstawie dowodu osobistego: nie miały one podstaw do jego zatrzymania, ponieważ list gończy w jego sprawie został wystawiony dopiero 13 listopada. Gruewski miał 8 listopada rozpocząć odbywanie kary dwóch lat pozbawienia wolności za nadużycie władzy. Przeciwno byłemu premierowi toczą się jeszcze cztery inne postępowania dotyczące m.in. nielegalnych podsłuchów, którymi w czasie jego rządów objęto ponad 20 tysięcy osób.

Komentarz

- Minister spraw zagranicznych Macedonii Nikoła Dimitrow oświadczył, że Macedonia będzie się domagać ekstradycji byłego premiera. Formalny wniosek o ekstradycję został przesłany do Budapesztu 20 listopada. Rząd macedoński najpewniej nie będzie jednak ryzykował sporu z Węgrami. Władze w Skopje zabiegają o rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych z UE, a decyzyjnie w tej sprawie wymaga jednomyślności wszystkich państw członkowskich. Rząd Zorana Zaewa liczy więc, że naciski USA i państw członkowskich na Budapeszt pozwolą na rozwiązanie tej kwestii. Rozliczenia poprzedniego rządu domaga się jednak znaczna część społeczeństwa. Władze zdecydowały się na zatrzymanie najważniejszych polityków WMRO-DPMNE, przeciwko którym toczą się postępowania, tłumacząc tę decyzję chęcią uniknięcia kolejnych spektakularnych ucieczek.
- Rząd Viktora Orbána wspierał Nikołą Gruewskiego oraz jego prawicowe ugrupowanie WMRO-DPMNE od chwili wybuchu w Macedonii w 2015 roku kryzysu politycznego, który doprowadził do przejścia władzy przez lewicową SDSM w 2017 roku. Władze węgierskie nie zmieniły swojej polityki nawet po opublikowaniu zamówionego przez KE raportu potwierdzającego nadużycia ekipy Gruewskiego. Orbán wspiera WMRO-DPMNE w sabotowaniu macedońsko-greckiego porozumienia, którego wdrożenie ma szansę odblokować proces integracji Macedonii z UE i NATO i wzmocnić stabilność regionu. Środowiska Orbána i Gruewskiego łączą nie tylko poglądy polityczne i współpraca w ramach Europejskiej Partii Ludowej, lecz także związki biznesowe. W 2017 roku oligarchowie powiązani z węgierskim premierem przejęli udziały w kilku macedońskich

mediach, które obecnie bronią Gruewskiego i jego partii.

- Sytuacja, w której polityk skazany prawomocnym wyrokiem uzyskuje azyl polityczny w kraju należącym do UE, jakim są Węgry, podważa wiarygodność unijnej polityki na Bałkanach wobec społeczeństw tego regionu. Warto odnotować, że Węgry nie zgłaszały wcześniej do wymiaru sprawiedliwości w Macedonii zastrzeżeń, które mogłyby usprawiedliwić obecną decyzję azylową. Polityka Węgier jest również rozbieżna ze stanowiskiem UE oraz USA, które nie tylko wspierają rozliczenie ekipy Gruewskiego, ale działają na rzecz wdrożenia porozumienia grecko-macedońskiego. Tym samym można się spodziewać dalszych tarć na linii Budapeszt–Waszyngton, a także wzmocnienia niechętniej Orbánowi frakcji w Europejskiej Partii Ludowej.

Współpraca: Łukasz Frynia